

Monitoren/visiteren in coronatijd

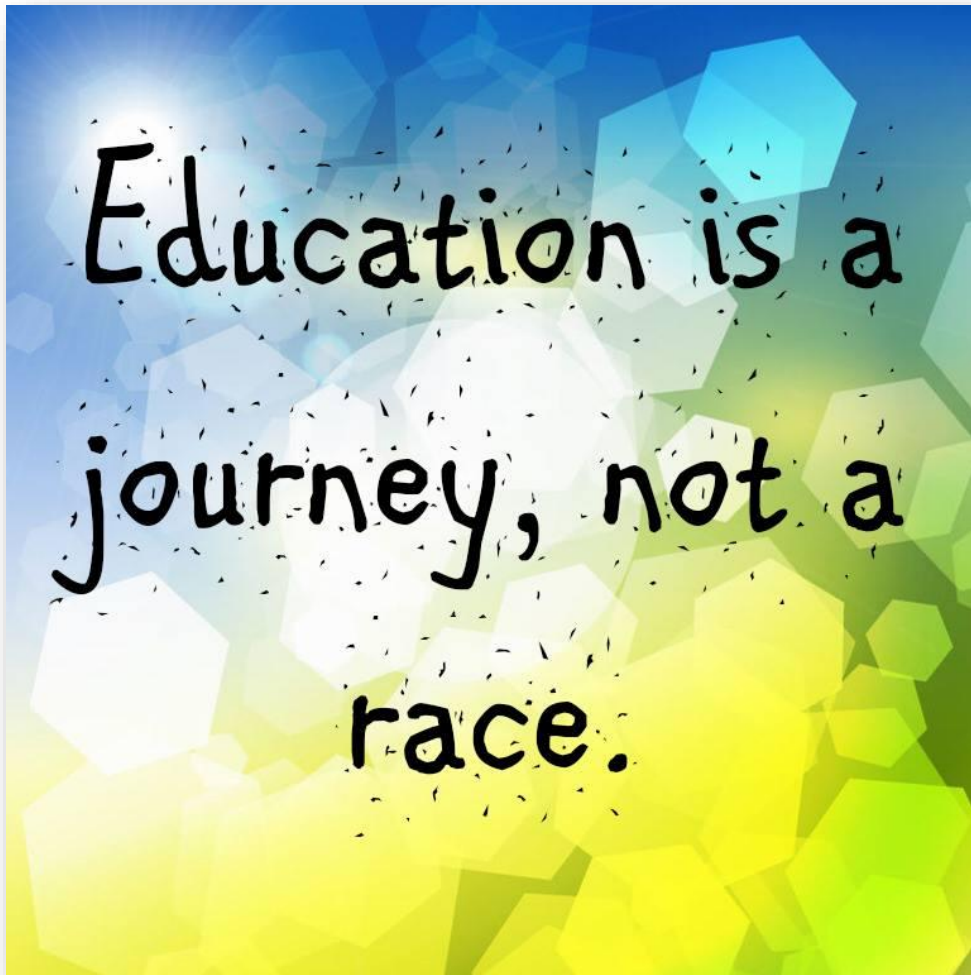
3 MAART 2021

Visitatiecommissie PO

Gemaakt door: Sandy Sibbald

met aanvulling voor het VO door: Marja Out

Inhoud

1. Waarborgen van de kwaliteit van het daltononderwijs	4
2. Visiteren onder de loep	4
2.1 Hoe het is/was.....	4
2.2 Waarderend auditen als onderlegger voor de daltonvisitatie	5
2.3 Een vernieuwde inzet van het visitatieteam	5
2.4 Monitoren i.p.v. visiteren	6
3. Monitoring PO tot januari 2022.....	7
3.1 Monitoring in stappen	7
4. Aanpassing visitaties Voortgezet onderwijs.....	9

1. Waarborgen van de kwaliteit van het daltononderwijs

Visiteren is een must om de kwaliteit van het daltononderwijs op scholen en kindcentra te waarborgen. Met de inzet van een evaluatieverslag, het bezoeken van de school of het kindcentrum en interviews met verschillende geledingen, tracht een visitatieteam er naar om te komen tot een passende beoordeling. De beoordeling is een evaluevaluatie waar bevindingen uit voortkomen. Deze bevindingen zijn passend bij de ontwikkeling van de school of het kindcentrum. De beoordeling is een startpunt voor een nieuwe periode aan (dalton) ontwikkeling. In het nieuwe evaluatieverslag is naast de beoordeling ook waardering toegevoegd. De waardering bestaat uit feedback op de zelfreflectie, het ontwikkelvermogen en het gedeeld eigenaarschap.

2. Visiteren onder de loep

Een tijdelijke aanpassing of kansen en mogelijkheden om visiteren een ander karakter te geven? COVID-19 heeft een flinke impact op onze samenleving. De maatregelen om met elkaar ervoor te zorgen dat we corona onder controle krijgen, zorgen voor maatschappelijke aanpassingen. En ook als NDV ontkomen we er niet aan. Ontmoetingen moeten nu online en visitaties zijn uitgesteld met een jaar. En hoe gaan we verder? Dus het wordt tijd voor bezinning en vanaf een afstand te kijken naar ons huidige visitatiestructuur.

De afgelopen twee jaren is een hele mooie ontwikkeling ingezet met als resultaat een vernieuwd visitatiekader en evaluatieverslag. Hierbij is waarderend auditen als onderlegger gebruikt.

Vanuit het oogpunt waarderend auditen ligt de nadruk nu op zelfonderzoek, een faciliterende houding, het onderzoekende dialoog en samen leren belangrijke factoren zijn. De 'critical friend' die altijd centraal heeft gestaan bij de NDV heeft een nog betekenisvollere invulling gekregen.

2.1 Hoe het is/was

De 'oude visitatiewijze' zorgt voor het zoeken naar en aanleveren van bewijzen om zo te komen tot een beoordeling. En de visitatie kan hierdoor ook aanvoelen als een soort examen. De waarde van de verlening van een daltonlicentie is natuurlijk ook een beloning en erkenning. Met een vijfjarige verlenging zijn ook al scholen blij. De tweejarige verlenging heeft meerdere karakters. De school kan het ontvangen als extra stimulans en impuls om de ontwikkelpunten aan te pakken. Het kan ook ervaren worden als falen, onterecht of onacceptabel.

Bij de visitatie ligt de focus vooral op het evaluatieverslag als bewijslast, samen met het daltonboek en andere ondersteunende documenten.

Tijdens de dag zelf probeer je als visitatiecommissie binnen afzienbare tijd een beeld te vormen, de bewijslasten te herkennen en door interviews verheldering te krijgen.

Het is wellicht wat ongenueanceerd verwoord, maar zeker geen onrealistisch beeld.

En we willen er graag verandering in aanbrengen. Een logische stap is dan ook om onze visitatieopbouw aan te passen aan de ontwikkelingen die het evaluatieverslag al heeft doorlopen.

2.2 Waarderend auditen als onderlegger voor de daltonvisitatie

Het effectiever inrichten van onderwijs is in de ogen van Parkhurst (1922) vooral een kwestie van 'solving problems as they arise'¹.

De situatie die is ontstaan door de komst van COVID-19, geeft ons de kans om ons te bezinnen over de huidige vorm van visiteren en biedt mogelijkheden om hier veranderingen in aan te brengen.

We zien op de daltonscholen een kentering van doelgericht leren naar procesgericht leren. Waar voorheen de taak het doel was, ligt nu de focus op het proces om te komen tot een bepaald doel. Reflectie en effectiviteit spelen hierbij essentiële rollen.

Het wordt dan ook tijd om onze wijze van visiteren hierop aan te laten sluiten. Zoals Parkhurst het zei: "Experience is the best and indeed the only real teacher". Leren is praktisch hetzelfde als ervaren.

En bij waarderend auditen gaat het juist om het proces, de reflectie en het inspireren tot verbetering. Het proces, dat al start bij de eerste kennismaking met de school, moet je als visitatieteam als uitgangspunt nemen.

De school dient het evaluatieverslag zo in te vullen dat er een beeld geschetst wordt van best practices:

- Hoe ziet dat resultaat eruit (gevolg)?
- Op welke manier is dit resultaat bereikt (oorzaak)?
- Wat was/ is ieders bijdrage daarin (de eigen verantwoordelijkheid)?

Het visitatieteam kan bij de voorbereiding op het schoolbezoek al een belangrijke rol innemen. Zo kan er vooraf aan het invullen, bij de kennismaking, al een start gemaakt worden met het stellen van onderzoekende, positieve vragen. En ook tijdens het invullen kunnen er op dezelfde wijze feedbackvragen gesteld worden.

Het proces van het invullen van het evaluatieverslag moet dan ook niet onderschat worden. De realiteit is dat het verslag vaak wordt ingevuld door een daltoncoördinator en een directeur of een MT. Het team wordt betrokken op het moment dat het verslag in conceptvorm klaar is. Het is misschien wat gechargeerd omschreven, maar de kern is dat het een waarde heeft van 'je moeten bewijzen'.

2.3 Een vernieuwde inzet van het visitatieteam

Het doel van de visitatie is kwaliteitsbewaking vanuit de daltonvereniging en het stimuleren van daltonontwikkeling. De opbrengst van de visitatie is tweeledig:

- 1) Kwaliteitsbewaking. De visitatiecommissie geeft advies aan het Dagelijks Bestuur van de NDV om de daltonlicentie te verlenen, respectievelijk te verlengen met 2, dan wel 5 (VO: 4) jaar
- 2) Daltonontwikkeling. De school levert voor de visitatie aan de visitatiecommissie een daltonontwikkelplan voor de school, op basis van de reflectie door de school en de op

onderzoek gebaseerde bevindingen van het visitatieteam, waarin doelen voor verdere daltonontwikkeling voor de komende vijf (vier) jaar zijn vastgelegd.

Met de vernieuwde opzet gaat het vooral om het gezamenlijk reflecteren, gedeeld eigenaarschap, weten wat goed gaat en zien waar je als school naar toe wilt werken (why, how, what). En het is een constructieve aanvulling wanneer het visitatieteam vanaf de zijlijn meekijkt en vragen stelt.

Uitgangspunt hiervoor is:

Creëren sfeer van openheid en vertrouwen → dieper ingaan op achtergrond en context

De nadruk in de gespreksvoering ligt op:

- Benoeming van sterktes
- Benutting van talenten
- Aanduiding van successen

Het inzetten van het visitatieteam tijdens dit proces schept mogelijkheden voor co-creëren (delen van kennis en inzichten) en het vormt een uitnodiging voor het genereren van verbetering. Het proces van voorbereiding bevat twee belangrijke kernwaarden, namelijk reflectie en effectiviteit, en dat binnen alle lagen van de organisatie/school.

2.4 Monitoren i.p.v. visiteren

Wanneer wij kijken naar de daltonkernwaarden dan staat één essentieel uitgangspunt centraal:

VERTROUWEN

In deze tijd, waarin we niet kunnen visiteren, is het bij uitstek het moment om te laten zien dat wij als NDV vertrouwen hebben in de scholen. We faciliteren vanuit de NDV in de vorm van monitoring waarbij we uitnodigen tot leren en reflecteren en waarderen centraal staan.

Het visitatieteam helpt de school/het team om de momenten te onderzoeken waarop zij het meest in hun kracht staan, effectief zijn, professionele trots hebben en hoe ze deze momenten kunnen cultiveren en versterken. Er wordt dus niet gewerkt vanuit een probleemstelling maar vanuit een wensstelling.

¹ De effectiviteit van daltononderwijs, Symen van der Zee (2015)

3. Monitoring PO tot januari 2022

Gezien de nog geldende beperkende coronamaatregelen en de weinig florissante vooruitzichten heeft de NDV opnieuw moeten besluiten het visiteren stil te leggen tot en met december 2021. Dit stond ook in de nieuwsbrief van 28 januari 2021.

Een uitzondering wordt gemaakt voor een eerste licentieverlening en de tweejaarlijkse visitaties. Indien een school/kindcentrum zich in één van de twee situaties bevindt, dan kan deze bij de voorzitter van het visitatieteam aangeven gevisiteerd te willen worden. Dit is dan mogelijk met inachtneming van de RIVM- maatregelen.

Alle overige visitaties schuiven wederom met één jaar op. Dit betekent dus dat de reguliere daltonvisitaties op scholen en kindcentra in totaal met twee jaar zijn opgeschoven.

Mochten er bijzondere omstandigheden zijn waardoor er eerder gevisiteerd moet worden, dan kan de school/het kindcentrum een verzoek indienen bij Mariska Leerdam, visitatiesPO@dalton.nl. Zij zal dan overleggen en afstemmen met de visitatiecommissie PO. Indien akkoord zal het maatwerk betreffen passend binnen de mogelijkheden van geldende Corona regelgeving, school en visitatieteam.

Wij kunnen ons voorstellen dat het voor scholen en kindcentra, die hard aan hun daltonontwikkeling gewerkt hebben, teleurstellend is dat de visitaties uitgesteld zijn. De visitatiecommissie PO heeft daarom naar een vorm gezocht waarmee we de daltonontwikkeling op de scholen toch kunnen volgen en ondersteunen. Die hebben we gevonden in de vorm van monitoring. Daarmee hopen wij een stimulans te kunnen geven aan de schoolontwikkeling in afwachting van de visitatie. Van dit aanbod kan gebruik gemaakt worden.

Op de scholingsdag van 20 januari 2021 hebben wij dit de visiteurs meegegeven. Deze monitoring geldt alleen voor scholen en kindcentra die al op de planning stonden voor een visitatie in 2020. Met die scholen en kindcentra zullen de voorzitters en visitatieteams dan ook contact opnemen in de komende periode na de lockdown. Zowel het monitoren als het visiteren zal vanaf april gaan plaatsvinden.

3.1 Monitoring in stappen

1. Eerste online meeting

De visitatievoorzitter (en evt. het gehele visitatieteam) neemt contact op met de school/het kindcentrum en zal tijdens een online meeting het nieuwe [zelfevaluatie & visitatieverslag](#) met de directeur en daltoncoördinator doornemen.

2. Aan de slag

De school/het kindcentrum gaat aan de slag met het invullen van zelfevaluatie & visitatieverslag. Tussentijds kunnen ze voor vragen contact opnemen met het visitatieteam. Wanneer het evaluatieverslag is ingevuld wordt deze met ondersteunende documenten (bijvoorbeeld daltonboek) gedeeld met het visitatieteam. Het delen kan digitaal plaatsvinden.

De school/het kindcentrum is natuurlijk vrij om een eventueel gemaakt promo- of impressiefilmpje te delen. Ook kan er gedacht worden aan een presentatie met foto's. Alles ter ondersteuning van de beeldvorming en de daltonuitstraling die ze graag willen delen. Het moet wel duidelijk zijn dat dit geen 'must' is.

3. Tweede online meeting

De tweede online meeting vindt plaats met in ieder geval de directeur en/of MT, daltoncoördinator en/of daltoncommissie en het visitatieteam.

Tijdens deze online meeting heeft het visitatieteam een onderzoekende houding (waarderend onderzoeken). Het doel van deze meeting is om n.a.v. het conceptverslag inhoudelijke en verhelderende vragen te stellen, gericht op de successen, gewenste resultaten en ieders rol daarin.

De meeting is een moment van monitoring en geen beoordeling. De school/het kindcentrum kan n.a.v. deze meeting met het gehele team stilstaan bij de parels en kan verder met de eventuele adviezen en ontwikkelpunten die ze zelf vorm hebben gegeven n.a.v. het monitoringsmoment.

4. Afronding monitoring

De school/het kindcentrum vult na de tweede online meeting het zelfevaluatie & visitatieverslag verder aan. Het document wordt dan naar het visitatieteam (digitaal) verstuurd. Waar nodig kan het visitatieteam nog een aanvulling geven op de zelfevaluatie in de daarvoor bestemde vakken.

Ook is het natuurlijk vrij aan het visitatieteam en de school/het kindcentrum om de eventuele terugkoppeling middels een online meeting nog met elkaar te bespreken en af te sluiten.

Wanneer er weer de mogelijkheid is om te visiteren, heeft de school/het kindcentrum een mooi conceptverslag om op voort te bouwen. De visitatiecommissie heeft dan ook al een gedegen voorbereiding gehad en hierdoor kan de visitatie-dag op zich ook compacter worden ingericht.

4. Aanpassing visitaties Voortgezet onderwijs

In het najaar van 2020 heeft het visitatieteam VO een aantal scenario's met betrekking tot visiteren van daltonscholen besproken. Er is besloten om te overleggen met de scholen die in 2020 gevisiteerd hadden moeten worden, wat de wensen en mogelijkheden van de scholen zijn ten aanzien van een visitatie in 2021. Het bleek dat in het VO bij de meeste scholen de voorkeur uitgaat naar een uitgestelde visitatie in het najaar in plaats van in het voorjaar van 2021. Een aantal scholen heeft de wens uitgesproken om in het voorjaar van 2021 een visitatie te organiseren. Het gaat in deze gevallen om een visitatie bij een visitatieverlening (scholen die nog geen daltonlicentie hebben). Tenslotte heeft een aantal scholen waar erg veel speelt aangegeven, veel prijs te stellen op meedenken en collegiale consultatie in plaats van een reguliere visitatie. Het VO heeft gekozen voor maatwerk.

We verwachten dat we met een aangepaste organisatie van de visitatie dezelfde kwaliteit kunnen waarborgen voor de visitatie als in de oude situatie. De waarderende aanpak is daarbij ondersteunend. We verwachten dat we met een combinatie van digitale en fysieke gesprekken en bezoeken eenzelfde kwaliteit van visiteren kunnen leveren als in de oude situatie. We verwachten dat we de gesprekken met de geledingen (ouders, leerlingen, schoolleiding, docenten en ondersteunend personeel) in digitale vorm kunnen voeren. Voor lesbezoek wordt onderzocht of een beperkt bezoek gecombineerd met het filmen van lessen kan zorgen voor een goed beeld van de daltonontwikkeling van de te bezoeken school.

We verwachten, dat deze aanpassing in het visiteren onder druk van de huidige omstandigheden, niet geheel teruggedraaid zal worden nadat de beperkingen ten gevolge van COVID-19 zijn opgeheven. Zoals we op zoveel plekken zien is de verwachting dat we overgaan naar een 'nieuw normaal', waarbij een combinatie van digitaal en fysiek visiteren een mogelijkheid zal worden.